

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

התנהגות ארגונית ומנהיגות בארגונים - 53051

תאריך עדכון אחרון 06-05-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: סוציולוגיה ואנתרופולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר קיץ

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): מר אלכסנדרו בוצ'בסקי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: alexandr.bucevschi@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום א' בין השעות 9:00 ל-10:00 בתיאום מראש
שעות קבלה של עוזרת ההוראה של הקורס גב' מרח טובאל - יום ב' בין השעות 13:00 ל-14:00 מייד
אחרי השיעור בתיאום מראש

מורי הקורס:
מר אלכסנדרו בוצ'אנסקי

תאור כללי של הקורס:

ארגונים הם חלק בלתי נפרד מחיינו. אנו גדלים בארגונים, עובדים בארגונים, משתייכים לארגונים ואף מנהלים ומובילים ארגונים. אנו בו זמנית משפיעים על הנעשה בארגונים, ובעצמנו מושפעים מהתהליכים סביבנו. אך האם אנו מודעים לכוחות המעצבים את ההתנהגות שלנו ושל הסובבים אותנו בארגון? ויתרה מכך, במידה ואנו בתפקיד של ניהול והנהגה, האם אנחנו מבינים כיצד לעצב את הסביבה הארגונית שלנו ושל העובדים שלנו?

על מנת לענות לשאלות אלו במסגרת הקורס הנוכחי, נסקור יחד את התהליכים המתרחשים ברמת הפרט, הצוות והארגון תוך בחינת המשמעויות למנהיגות אפקטיבית. נעשה זאת דרך היכרות עם ממצאים עדכניים ותיאוריות מתחומים מגוונים כגון סוציולוגיה, אנתרופולוגיה ופסיכולוגיה ארגונית. נשאף לבחון בצורה ביקורתית סוגיות של אפקטיביות, יעילות וביצועים במקומות העבודה והגורמים המעצבים אותן. היות והקורס מהווה בסיס לתלמידי תואר ראשון בתכנית הצוערים של משטרת ישראל, נפעל לחבר את התיאוריה למעשה דרך חוויות ותובנות של כל סטודנט/ית למען עתידם בתפקידי הובלה.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס הינה הקניית ידע בסיסי, תיאורטי ויישומי, אודות ההתנהגות של פרטים וקבוצות וכן אופן ההשפעה של מנהיגים עליהם בהקשר הארגוני הרחב.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להבין את משמעות תחום ה"התנהגות הארגונית" ומקורותיו.
2. לזהות הבדלים שבין מנהל לבין מנהיג, ולבחון תיאוריות של מנהיגות בהתאם להקשר.
3. להכיר תיאוריות מוטיבציה והשלכותיהן על מנהלים ועובדים.
4. לבחון כיצד "תפיסות ועמדות" של הפרט יכולים להשפיע על התנהגות עובדים בארגון.
5. לבחון את תהליך התפתחות הצוות והחשיבות של עבודת צוות אפקטיבית.
6. להבין מהי תרבות ארגונית וכיצד היא מעצבת את הפרט, הצוות ופעולות המנהיג.
7. להבין מהו שינוי ארגוני וכיצד מנהיגים מגיבים לשינוי.
8. להכיר סוגיות עכשוויות של רשתיות וגיוון בארגונים ולזהות את משמעותם עבור מנהיגים בתחילת דרכם.

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות והשתתפות פעילה בשיעורים וקריאה שוטפת של פריטי קריאה החובה

שיטת ההוראה בקורס: הקורס משלב הרצאות, למידה באמצעות ניתוחי אירוע ודיונים בכיתה. הקורס מחולק לארבע חלקים, כאשר בכל שיעור החל מחלק ב' נסקור היבט אחד של התנהגות ארגונית וגם

סוגיה מתאימה בהקשר של מנהיגות. הקורס יתנהל תוך מתן דגש על למידה פעילה בליווי דוגמאות ממחישות ולמידת עמיתים המבוססת על ניסיונם של הסטודנטים. ההוראה תתמקד בחיבור התיאוריה אל הפרקטיקה היומיומית ואתגריה.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

חלק א' - מבוא להתנהגות ארגונית ומנהיגות

1. מבוא לארגונים והתנהגות ארגונית
2. מבוא למנהיגות בארגונים

חלק ב' - התנהגות הפרט והשפעות המנהיג

3. הנעה, מוטיבציה וכישורים
4. תפיסה, קבלת החלטות ורגש
5. ערכים, אישיות ושביעות רצון

חלק ג' - התנהגות הקבוצה ודרישות ממנהיגים

6. התנהגות קבוצתית
7. עבודת צוות
8. תקשורת וניהול קונפליקט
9. כוח ופוליטיקה

חלק ד' - מאפייני הארגון והסתגלות המנהיג

10. תרבות ארגונית ומבנה
11. שינוי בארגונים ומשבר
12. סוגיות עכשוויות במנהיגות - רשתיות וגיוון

חומר חובה לקריאה:

קריאת חובה

- בר-חיים, א. (2004). תיחומה של התנהגות ארגונית. בתוך התנהגות ארגונית (יחידות 1.1-1.4, כרך א', עמ' 17-34). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
- פופר, מ. (1999). מנהיגות: היעד ושביליו. בתוך גונן, א., וזכאי, א. (עורכים), מנהיגות ופיתוח מנהיגות (עמ' 19-34). הוצאת משרד הביטחון
- Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2019). Motivation Concepts. In *Organizational Behavior* (18th ed., pp. 246- 266). Pearson Education.
- גל, ר. (1999). מנהיגות בקרב. בתוך גונן, א., וזכאי, א. (עורכים), מנהיגות ופיתוח מנהיגות (עמ' 199 - 232). הוצאת משרד הביטחון.
- Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2019). Personality and Values. In *Organizational Behavior* (18th ed., pp.137 - 160, without extras). Pearson Education.
- בר-חיים, א. (2004). קבוצות עבודה בארגון. בתוך התנהגות ארגונית (כרך ב', עמ' 9-18, 36-55). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
- שמאלי, ת., ואלון, ר. (1990). מנהיגות ועבודת צוות - שניים שהם אחד: הלכה ומעשה. בתוך א. גונן וא. זכאי (עורכים), מנהיגות ופיתוח מנהיגות (עמ' 369 - 392). הוצאת משרד הביטחון
- רוזנסר, נ., ונתן, ל. (1997) כיצד לאבחן בעיות קבוצתיות. בתוך רוזנסר, נ., ונתן, ל. (עורכים)

מקראת הנחיית קבוצות (עמ' 227-296). הוצאת מרכז ציפורי.
 סמואל, י. (2012). עוצמה ופוליטיקה. בתוך ארגונים: מבוא לתורת הארגון (פרק 10, מהדורה שלישית, עמ' 223-246). זמורה-ביתן.
 קונדה גדעון (2000). תרבות וארגון. בתוך מהנדסים תרבות: שליטה ומסירות בחברת היי-טק (עמ' 9-36). הוצאת חרגול
 לוי, ע. (2008). גישות תיאורטיות להבנת תופעת השינוי הארגוני. בתוך ניהול ומנהיגות - שינוי וחדשנות (עמ' 105-126). הוצאת רימונים.
 פדן, כ., וקרזי-פרסלר, ת. (2015). מנהיגות צבאית בעידן הרשתות החברתיות. מערכות, 459, 28-37

חומר לקריאה נוספת: קריאת רשות

Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2019). What is Organizational Behavior? In Organizational Behavior (18th ed., pp. 34-66). Pearson Education.
 בר-חיים, א. (2004). מנהיגות בארגון. בתוך התנהגות ארגונית (כרך ג'). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
 בר-חיים, א. (2004). הנעה בארגוני עבודה. בתוך התנהגות ארגונית (כרך א', עמ' 191-245). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
 Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2019). Perception and Individual Decision Making. In Organizational Behavior (18th ed., pp. 170 - 207). Pearson Education.
 גונן, א. (1999). מנהיגות וערכים. בתוך גונן, א., וזכאי, א. (עורכים), מנהיגות ופיתוח מנהיגות (עמ' 93-116). הוצאת משרד הביטחון
 רוזנסון, נ., ונתן, ל. (1997). קבוצה מהי - מושגי יסוד בפסיכולוגיה חברתית. בתוך רוזנסון, נ., ונתן, ל. (עורכים) מקראת הנחיית קבוצות (עמ' 11-30). הוצאת מרכז ציפורי.
 איילון, ג. (1989). ניהול ופיתוח עבודות צוות סינרגטי. משאבי אנוש, 21, 4-9.
 Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2019). Conflict and Negotiation. In Organizational Behavior (18th ed., pp. 668 - 696). Pearson Education.
 בר-חיים, א. (2004). כוח ופוליטיקה בארגון: דינמיקה של משאבי שליטה. בתוך התנהגות ארגונית (כרך ג', עמ' 7-63). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
 בר-חיים, א. (2004). מבנים ותהליכים בארגונים פורמאליים. בתוך התנהגות ארגונית (כרך א', עמ' 55-67, 77-87). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
 הכהן, ג. (2014). מחינוך למצוינות אל נכות מנהיגותית. מערכות, 457, 4-8.
 Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2019). Diversity in Organizations. In Organizational Behavior (18th ed., pp. 74 -105). Pearson Education.

מרכיבי הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 70 %
 מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
 30 %

מידע נוסף / הערות:
מטלת אמצע - 30%
מבחן סיום - 70%